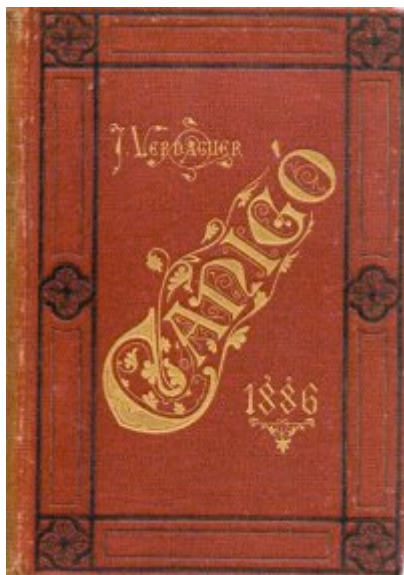


Que és?

LA FLAMA DEL CANIGÓ

L'any 1955 Francesc Pujades, vilatà d'Artes de Tec (Vallespir, Catalunya Nord), portat pel seu entusiasme pel Canigó i inspirat pel poema de mossèn Cinto Verdaguer, tingué la iniciativa d'encendre els Focs de Sant Joan en la pica d'aquesta muntanya i des d'allà repartir la seva flama per totes les contrades de la nostra terra. S'iniciava així la renovació d'aquesta mil·lenària tradició; de nou les fogueres prenen un sentit col·lectiu.

El nou costum pren una gran força en poc temps, de tal forma que avui és pràcticament impossible trobar una sola foguera a Catalunya Nord que no sigui encesa amb la Flama del Canigó. L'any 1966 el foc creua per primera vegada la duana i arriba a Vic. Són èpoques ben difícils, sovint de clandestinitat. A poc a poc la xarxa es va estenent i el foc, escampat per tot el Principat, ja arriba al País Valencià.



El 22 de juny, com cada any, un grup d'excursionistes del Cercle de Joves de Perpinyà agafarà el foc que des de 1955 resta encès al Museu de la Casa Pairal de Perpinyà i pujaran al cim del Canigó; passaran la nit vetllant la Flama i, a trenc d'alba, iniciaran el descens perquè la Flama arribi a tots els pobles i ciutats dels Països Catalans a temps d'encendre les fogueres de la nit de Sant Joan.

No hem d'oblidar que el diumenge abans de sant Joan se celebra l'aplec del Canigó, trobada que té per finalitat pujar al cim del Canigó (2.784 metres) feixos de llenya portats per gent de les més diverses contrades del nostre país. Aquests feixos serviran per encendre la foguera que, la nit de sant Joan, cremarà dalt del cim, de la qual s'agafarà foc nou per ser retornat al Museu de la Casa Pairal.

La Flama del Canigó és rebuda pel Parlament de Catalunya, ajuntaments, consells comarcals i entitats culturals i esportives.

Cal, doncs, que aquesta Flama del Canigó arribi i es mantingui arreu dels Països Catalans, i que aquest Foc de Sant Joan perduri com a símbol d'esperança i de germanor d'una comunitat que vol i necessita recuperar plenament el seu sentit de Pàtria, socialment justa, políticament lliure, econòmicament pròspera i culturalment digna.

Per més info: web <http://flamadelcanigo.omnium.cat>

El Canigó, l'èpica nacional catalana

Necessità molts estius (més de quatre anys) a recórrer el Pirineu. Amb una llibreteta trepitjava pam a pam cims i poblats, visitava esglésies i arxius, recollia rondalles, parlava amb la gent del país i amb ells es documentava sobre la toponímia i la flora, les roques i les coves... Amb aquests coneixements tan directes i intensos i amb un gran respecte per la natura anà construint:

*Lo Canigó és una magnòlia immensa
que en un rebrot del Pirineu se bada;
per abelles té fades que la volten,
per papallons los cisnes i les àligues*

Aquesta llegenda pirenaica del temps de la Reconquesta catalana va ser l'obra més celebrada per tothom i la va dedicar als catalans de França. Verdaguer ens trasllada a l'època dels primers comtes catalans, Guifré i Tallaferro, que foragiten els sarraïns de les valls pirinenques.



Mossén Jacint Verdaguer,

Podeu llegir el “Canigó” anant al

link:<http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/24671175102137940700080/index.htm>

Biografia

Jacint Verdaguer i Santaló neix a Folgueroles (Osona) el 1845, en una humil família pagesa d'una certa cultura i ja de ben jove la seva mare l'instrueix en la lectura d'alguns llibres.

El 1855 comença els estudis al Seminari de Vic, on hi estudia durant quinze anys. La formació acadèmica que hi reb es divideix en tres fases: Humanitats i Retòrica; Filosofia i Teologia; i Moral, Dret canònic i Pràctica. Gràcies als seus propis descobriments a les biblioteques de Vic i a la influència de professors i companys llegeix clàssics greco-llatins, com Virgili, Ovidi i Plató; clàssics italians; autors castellans de totes les èpoques; autors romàntics francesos i autors catalans antics i moderns. Encara estudiant, el 1865, li són premiades dues poesies als Jocs Florals de

Barcelona: *Els minyons d'En Veciana* i *A la mort d'En Rafel de Casanova*. D'altra banda, aquell mateix any publica al periòdic *Eco de la Montaña* el poema de dos cants *Dos màrtirs de ma pàtria, o siga Lluçà i Marcià* i entra en contacte amb personatges rellevants de l'època com Milà i Fontanals i Marià Aguiló. Dos anys després funda l'Esbart de Vic, format per un grup d'estudiants entusiastes amb sentiments i idees romàntiques que es troben a la font del Desmai amb l'objecte de practicar la poesia.

El 1870 és ordenat sacerdot. En comptes de ser enviat a Barcelona a ampliar estudis —com la majoria dels seus companys de Vic— és destinat a una petita parròquia a Vinyoles d'Orís. En cap moment deixa de dedicar-se a la poesia (treballa sobretot en el poema èpic *L'Atlàntida*, tot i haver de portar a terme les tasques de vicari i de la greu malaltia que hi contrau. El 1874 marxa a Barcelona per recuperar-se d'aquesta malaltia; hi està vuit mesos en què freqüenta "la penya dels minyons" —en la qual coneix els futurs bisbes Torras i Bages, Estalella i Cortès—, veu els membres de l'Esbart de Vic i participa en tertúlies on observa lluites polítiques i tendències literàries. Aquell mateix any, entra com a capellà de vapor de la Companyia Transatlàntica, propietat dels marquesos de Comillas. Són gairebé dos anys i nou vegades la travessia d'Amèrica (en la línia de Cuba) un període d'equilibri necessari per recuperar la salut i enllestir *L'Atlàntida*, que és premiada als Jocs Florals de 1877 i aconsegueix un èxit clamorós immediat. L'obra és entesa ja a l'època com la culminació de la Renaixença. A més, aleshores s'inicia l'etapa de triomfs i prosperitat del poeta, que dura disset anys. A partir de finals del 1876 resideix al palau dels marquesos de Comillas contractat com a capellà de la família i té, per tant, ocasió de freqüentar els ambients socials més elevats i de crear amb el mecenatge dels marquesos alguns dels seus poemes més importants. Des del 1883, amb el càrrec d'almoïner, pel qual ha d'administrar la beneficència del marquès a famílies necessitades, té més maldecaps però també una gran influència. És un període en què fa nombrosos viatges (Occitània, Castella, Tolosa de Llenguadoc, Roma, Comillas, Donostia...).

A Barcelona, el poeta se centra en la divulgació dels ideals de joventut aprofitant el seu prestigi i l'ajut de Jaume Collell —membre de l'Esbart. Verdaguer publica textos a *La Veu de Montserrat* i en una col·lecció de llibres gràcies al seu amic. Tots dos preparen les festes del mil·lenari de Montserrat, en què es convocquen concursos i on assisteixen autoritats i escriptors. Mossèn Cinto escriu per a l'ocasió obres com ara *Llegenda de Montserrat* i *Cançons de Montserrat*, entre les quals hi ha les estrofes del *Virolai*. El 1879, simultàniament a l'organització del mil·lenari, Verdaguer publica *Idil·lis i cants místics* que són, en paraules de Carles Riba, "un llarg, insadollable enyor de la natura angèlica". Poemes, doncs, de tema religiós que contraresten la sensació creada per *L'Atlàntida*, considerada obra profana pels més crítics. El 1882 apareix *Lo somni de Sant Joan. Llegenda del Sagrat Cor de Jesús*, refós i ampliat el 1887. L'oda *A Barcelona*, publicada el 1883 per l'ajuntament de la ciutat en una edició de cent mil exemplars, constitueix una mitificació de l'esperit progressista i de les ànsies d'expansió de la nova burgesia industrial catalana. Amb l'objectiu d'arribar a la sensibilitat popular, Verdaguer insisteix en la poesia religiosa, arma per fer devots al catolicisme i també a la llengua catalana.

El punt culminant de l'etapa de plenitud és *Canigó* (1886). Aquest segon gran poema èpic serveix al poeta per vèncer les insatisfaccions i rectificar els defectes de *L'Atlàntida*. L'escriu prenent com a base elements de primera mà aplegats a partir de resseguir, entre el 1879 i el 1884, el Pirineu català. Allí pot veure detalladament el que seria l'escenari del poema, completat posteriorment amb llibres d'història, folklore i geografia. L'any 1886 és important, d'altra banda, per dos fets de signe contrari: per un costat, la coronació a Ripoll com a poeta de Catalunya pel bisbe de Vic —fet que mostra el cim de la glòria de Verdaguer— i, per l'altre, el viatge a Terra Santa —que significa el començament de la crisi espiritual.

Efectivament, tot i que després d'aquest any publica obres destacades deslligades del canvi

espiritual —per exemple, *Pàtria* (1888)—, el poeta viu immers en una crisi profunda provocada pel viatge a Palestina i Egipte, del qual torna trasbalsat. *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa* (1888) són les anotacions que mossèn Cinto va pren mentre fa el viatge i que expliquen el desig de purificació i el canvi d'orientació en la seva vida. Aquest canvi consisteix a dedicar-se més a les tasques eclesiàstiques que no pas a les d'escriptor, cosa que inclou una pràctica desordenada de la caritat, que l'omple de deutes i, més tard, el posa en contacte amb un grup d'exorcistes. És aleshores que entra en la vida del poeta la família Duran, formada per una dona vídua i dues filles, a les quals promet que no abandonaria. Aquesta actitud d'ajuda incondicional als desvalguts i els comportaments que se'n deriven li valen la desconfiança dels marquesos de Comillas i, finalment, la decisió de prescindir dels seus serveis com a capellà domèstic. Tampoc és entès per les autoritats eclesiàstiques, que, amb un diagnòstic de folia, l'allunyen de Barcelona. Al santuari de la Gleva, prop de Vic, va descobrint que el lloc de repòs era realment de reclusió. Després de visitar el marquès i el bisbe Morgades, és obligat a romandre a la Gleva, vigilat per un capellà que escampa rumors negatius sobre el seu comportament. El 1895, davant d'una situació d'empresonament insostenible, Verdaguer s'escapa de la Gleva i torna a Barcelona. Només la casualitat fa que Verdaguer no sigui detingut per la policia, enviada pel bisbe Morgades; això provoca que el poeta trameti un breu comunicat a la premsa en què demana justícia i ajut a la gent de Barcelona. La notícia va impactar tant que va prendre dimensions d'escàndol. Un mes després, un tribunal eclesiàstic el suspen de poder exercir les seves funcions sacerdotals i, per tant, de poder fer missa. Verdaguer contraataca amb un seguit de cartes enviades a la premsa diària (anomenades *Un sacerdot perseguit*), gràcies a les quals guanya força i noves amistats. El mateix 1895, un grup d'amics li publiquen aquests articles sota el títol *Mossèn Jacinto Verdaguer en defensa pròpia*, considerats la millor prosa del primer periodisme català modern. El 1896 es publica el llibre *Flors del Calvari. Llibre de consols*, com a justificació personal amb atacs contra els seus enemics, i escrits i pamflets com ara *Verdaguer reivindicat*, que mostra un Verdaguer ferit i rebel decidit a demostrar la seva raó. A més, escriu *La Pomerola*, poema autobiogràfic. El 1897 publica a la premsa una segona sèrie d'articles encara més agressius que els de 1895. El 1898, es retracta i és rehabilitat. Passa els seus darrers anys de beneficiat de l'església de Betlem, de Barcelona.

En els darrers quatre anys de vida, Verdaguer torna a l'activitat literària. Dirigeix algunes revistes literàries de tema religiós: "Lo Pensament català", "L'Atlàntida" i "La Creu del Montseny; prepara nous llibres i participa en actes públics. Els últims llibres publicats en vida van ser: *Santa Eulària. Poemet* (1899), *Aires del Montseny* (1901) i *Flors de Maria*, aquest darrer uns mesos després de la mort del poeta, el 10 de juny de 1902, a Vallvidrera. Va ser enterrat a Montjuïc enmig d'una manifestació espectacular de dol popular que va acompanyar el poeta per la Rambla de Barcelona.

La producció verdagueriana, musicada per diversos compositors (Nicolau, Morera, Millet, Falla, etc) i àmpliament imitada, editada i estudiada, ha estat traduïda a moltes llengües. De les edicions d'obres completes 1905-08, 1913-25, 1928-36, 1943, 1946, 1949 i 1964, destaca com a més acurada l'edició popular (1913-25), en trenta volums. El 1995, Eumo editorial n'emprèn una nova edició.¹

1 Font: www.escriptors.cat